

Legal update

Listopad 2023

Weinhold Legal

Obsah

Aktuality v legislativě

Novela zákona o podnikání na kapitálovém trhu

Aktuality v judikatuře

Shodné tvrzení účastníků

Právní jednání bez přiměřeného protiplnění ve smyslu §240 insolvenčního zákona

Informace uvedené v tomto bulletinu jsou prezentovány na základě našeho nejlepšího přesvědčení a poznatků získaných v době, kdy byl tento text dán do tisku. Nicméně, konkrétní informace vztahující se k tématům uvedeným v tomto bulletinu by měly být konzultovány dříve, než na jejich základě bude učiněno jakékoliv rozhodnutí.

Bankovníctví, finance a pojišťovnictví:

Daniel Weinhold, Václav Štraser, Ondřej Tejský

ESG – Firemní udržitelnost

Tereza Hošková

Fúze a akvizice:

Daniel Weinhold, Václav Štraser

Insolvence a restrukturalizace:

Zbyšek Kordač, Jakub Nedoma

IT, media, telekomunikace:

Martin Lukáš, Jakub Nedoma, Michal Przewczek

Nemovitosti:

Pav Younis, Václav Štraser

Ochrana osobních údajů:

Martin Lukáš, Tereza Hošková, Daša Aradská

Pracovní právo:

Eva Procházková, Anna Bartůňková, Daša Aradská, Ondřej Tejský

Slovenské právo:

Tomáš Čermák, Karin Konečná

Správa rodinného majetku:

Milan Polák, Zbyšek Kordač, Michaela Koblasová

Soudní a rozhodčí řízení:

Milan Polák, Zbyšek Kordač, Anna Bartůňková, Michaela Koblasová, Michal Švec

Soutěžní právo / právo EU:

Tomáš Čermák

Start-upy, venture kapitál a kryptoměny:

Pav Younis, Martin Lukáš, Jakub Nedoma, Michal Švec, Ondřej Tejský

Veřejné zakázky a veřejný prostor:

Martin Lukáš, Tereza Hošková, Monika Švaříčková

Aktuality v legislativě

Novela zákona o podnikání na kapitálovém trhu

Dne 4. listopadu 2023 nabyla účinnosti novela zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů a zákonu č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví ve znění pozdějších předpisů. Novela se konkrétně zabývá právem podnikat, které je zaručeno ústavou (čl. 26 LZPS). Podle předkladatele novela plně dodržuje princip, že omezení základních práv by mělo respektovat jejich podstatu a význam (čl. 4 odst. 4 LZPS). Předkladatel uvádí, že omezení těchto práv jsou vyvážena legitímním zájmem o ochranu spotřebitele. Novela byla předložena vládou sněmovně na začátku tohoto kalendářního roku a bez žádných pozměňovacích návrhů prošla skrze řádný legislativní proces.

Hlavním cílem této novely je podle její důvodové zprávy implementace nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropské unie 2022/858 EU ze dne 30. května 2022 o pilotním režimu pro tržní infrastruktury založené na technologii distribuovaného registru. Rovněž také implementuje změny nařízení Evropské unie č. 600/2014 a 909/2014 a směrnici 2014/65/ EU. Mimo konkrétní odkazy na tyto nařízení dochází rovněž k změně definice investičního nástroje a vzniku možnosti České národní banky stanovit obecné prahy pro fungování tržní infrastruktury v pilotním režimu, pokud jde o využití technologie distribuovaného registru. Následná oprava překladu nařízení 2022/858 EU nahrazuje slovo "sdílený" za slovo "distribuovaný". To v podstatě mění definici investičních nástrojů. Členská státy měly tyto upravené požadavky aplikovat od 19. října 2022.

Jednou z největších novinek novely zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů je, jak už bylo zmíněno, nová definice investičního nástroje. Ten po novelizaci zahrnuje i nástroje vydané s využitím technologie distribuovaného registru (DLT), které podléhají příslušné regulaci investičních služeb. Termín DLT je vysvětlen v nařízení o pilotním režimu pro tržní infrastruktury v čl. 2 bodu 1. Tato definice však platí pouze pro toto konkrétní nařízení a není obecně uznávaná. Směrnice MiFID II tuto definici technologie distribuovaného registru neobsahuje. Avšak definice DLT, která se podobá té ve zmíněném nařízení o pilotním režimu pro tržní infrastruktury, bude pravděpodobně zahrnuta i do nařízení o trzích s kryptoaktivy (tzv. nařízení MiCA) v budoucnu. Podle nařízení o pilotním režimu pro tržní infrastruktury je DLT technologie umožňující provoz a využití distribuovaných registrů. Distribuovaný registr je úložiště informací evidující transakce, které je distribuováno mezi síťovými uzly DLT a synchronizováno pomocí mechanismu konsensu. Ve zmiňovaném zákoně o podnikání na kapitálovém trhu se tedy pojem technologie distribuovaného registru vykládá s ohledem na definici v nařízení o pilotním režimu a budoucím nařízením MiCA

Novelizace rovněž ustanovila dohled České národní banky nad subjekty provozujícími DLT MTF nebo DLT TSS, a to bez ohledu na to, zda tyto systémy řídí centrální depozitář, obchodník s cennými papíry nebo organizátor regulovaného trhu. Banka může ukládat těmto subjektům za porušení právních předpisů sankce, které upravují jejich činnost. V případě obchodníků s cennými papíry nebo organizátorů regulovaných trhů se jedná především o směrnici MiFID II. V případě centrálních depozitářů platí sankce za porušení nařízení (EU) č. 909/2014 a jsou stanoveny v § 176 odst. 1 zákona o podnikání na kapitálovém trhu.

Pokud dojde k porušení nařízení o pilotním režimu pro tržní infrastruktury, Česká národní banka má povinnost odejmout dotyčné osobě zvláštní postavení podle tohoto nařízení (v čl. 8 odst. 12, 9 odst. 12 nebo čl. 10 odst. 12), což de facto znamená odebrání možnosti provozovat činnost pod zjednodušeným režimem. Toto však neznamená odejmutí primárního povolení k činnosti, například centrální depozitář tak neztrácí schopnost působit jako centrální depozitář apod. Česká národní banka dále může ukládat opatření ke korekci chyb podle čl. 11 odst. 3 nařízení o pilotním režimu pro tržní infrastruktury nebo §136 zákona o podnikání na kapitálovém trhu.

Legal update

Listopad 2023

Weinhold Legal

Aktuality v judikatuře

Shodná tvrzení účastníků

(Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 1313/2022 ze dne 21. července 2023)

Nejvyšší soud se v následujícím případě zabýval dovoláním žalobkyně, která měla u žalované na základě rámcové smlouvy uskládněno své zboží. To bylo opatrováno výměnou za skladné. Ve smlouvě, kterou mezi sebou uzavřely byla rovněž dohodnuta nemožnost výkonu zadržovacího práva ve smyslu § 1395 a násl. OZ ze strany skladovatele. Žalovaná však jednoho dne vzkázala žalobkyni, že jí nebyla uhrazena částka za uskladnění věcí, tudíž věci za účelem zajištění své pohledávky zadrží. Žalobkyně však s tímto krokem nesouhlasila, jelikož byla vlastníkem uskládněných věcí na základě uhrazených faktur

Soud prvního stupně rozhodl ve prospěch žalobkyně. Vycházel zejména z názoru, že uzavřením rámcové smlouvy o skladování daly obě smluvní strany najevo vůli upravit všechny závazkové vztahy určité kategorie dle stejného právního rámce. Po vyhlášení rozhodnutí Obvodního soudu se žalovaná odvolala a rovněž vrátila část položek zpět žalobkyni dle nesporného tvrzení účastníků. Protože žalobkyně za této situace nevzala žalobu ohledně vydaných položek zpět, odvolací soud změnil napadený rozsudek tak, že žalobu zamítl, neboť plnění, jehož se žalobkyně domáhala, jí bylo ze strany žalované v průběhu odvolacího řízení vydáno.

Žalobkyně toto pravomocné rozhodnutí odvolacího soudu napadla dovoláním. Nejvyšší soud se následně zabýval právní povahou domnělých shodných tvrzení a podmínkami, za kterých může soud brát tyto tvrzení jako skutková zjištění. To zahrnovalo i otázku, zda soud může brát tvrzení jednoho účastníka za platná pouze proto, že druhý sporu tato tvrzení nepopíral nebo nerozporoval.

Nejvyšší soud poté uzavřel, že nezbytným předpokladem pro rozhodnutí věci je náležitě zjištění skutkového stavu. Skutkový stav se zpravidla zjišťuje dokazováním. Právně významné skutečnosti, jež do řízení svými tvrzeními uvedli účastníci, se především prokazují prostřednictvím důkazních prostředků vyjmenovaných příkladmo v ustanovení § 125 o. s. ř. Občanský soudní řád přesto stanoví, že některé skutečnosti dokazování nepodléhají. Jedná se o skutečnosti obecně známé a skutečnosti, které jsou soudu známé z jeho úřední činnosti. Vedle toho dokazování nepodléhají ani skutečnosti, na kterých se účastníci shodli, tedy shodná tvrzení účastníků ve smyslu ustanovení § 120 odst. 3 o. s. ř. Shodná tvrzení účastníků jsou zde prostředkem, na jehož základě soud může učinit zjištění o skutkových okolnostech věci, která by jinak, kdyby se účastníci ve svých tvrzeních rozcházelí objasňovat dokazováním. **Za svá skutková zjištění však soud nemůže vzít tvrzení účastníka jenom proto, že účastník na opačné straně sporu tato tvrzení „nezpochybňoval či nerozporoval“, neboť z takové nečinnosti účastníka ještě nevyplývá, jaký postoj tento účastník k tvrzeným skutečnostem z hlediska jejich pravdivosti a úplnosti zaujímá; na tato skutková tvrzení nelze tedy pohlížet stejně jako na shodná skutková tvrzení ve smyslu ustanovení § 120 odst. 3 o. s**

Právní jednání bez přiměřeného protiplnění ve smyslu §240 insolvenčního zákona

(Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 91/2021 ze dne 31. července 2023)

Celý spor začal v okamžiku, kdy žalovaná získala od svých prarodičů prostřednictvím darovací smlouvy a smlouvy o zřízení věcného břemene vlastnické právo k nemovitosti. Tato nemovitost byla zatížena právem

doživotního užívání pro dárce a také pro rodiče žalované. Věcné břemeno bylo zřízeno bezúplatně za symbolickou částku 5 000 Kč. Následně byla mezi žalovanou a oprávněnými z této smlouvy uzavřena smlouva o zániku práva odpovídajícího věcnému břemenu užívání nemovitostí, a to ve prospěch matky žalované. To za účelem získání plnohodnotného předmětu zajištění pro její úvěr. Později bylo zahájeno insolvenční řízení na majetek matky žalované, a insolvenční soud rovněž zjistil úpadek dlužnice.

Nejvyšší soud poté musel zodpovědět otázku, zda zakládá vypořádání věcného břemene povinnost nárokovat úplatu za zrušení věcného břemene v situaci, kdy je dlužník (jakožto oprávněný z věcného břemene) v úpadku (nebo mu úpadek hrozí)?

Nejvyšší soud je názoru, že pro účely posouzení, zda se dlužník zavázal poskytnout plnění bezúplatně nebo za protiplnění, jehož obvyklá cena je podstatně nižší než obvyklá cena plnění, k jehož poskytnutí se zavázal dlužník, je významné především kvantitativní hledisko, tedy poměr mezi cenou obvyklou a cenou sjednanou (vyjádřitelný např. v procentech) a rozdíl obou cen (představující konkrétní částku). Současně je ale nutno přihlídnout k dopadu sporného právního jednání do majetkové sféry dlužníka z hlediska možnosti věřitelů, jimž k datu nabytí účinků sporného právního jednání dlužníka svědčila pohledávka za dlužníkem, dosáhnout vůči dlužníku úhrady pohledávek (a schopnosti dlužníka tyto pohledávky zaplatit) a k důvodům, pro které dlužník sporné právní jednání učinil (např. snaha získat prostředky k úhradě již splatných pohledávek věřitelů), jako i k dalším okolnostem, za nichž dlužník dotčené právní jednání učinil. **Klíčovým je poté, zda se bezúplatné zrušení služebnosti užívání negativně odrazilo v možnosti dlužnice uspokojit její věřitele a to především, zda by se jim dostalo vyššího uspokojení, kdyby se dlužnice služebnosti nevzdala, nebo kdyby za zrušení služebnosti požadovala náhradu.** Kdyby nedošlo k zániku služebnosti, dlužnice by byla nadále oprávněna užívat dotčené nemovitosti z titulu svého věcného práva. Zpeněžení služebnosti by však nepřicházelo v úvahu, neboť osobní služebnosti jsou na jiné osoby nepřevoditelné (§ 1265 odst. 2 o. z.). Tímto způsobem by tedy služebnost nebyla využitelná pro věřitele dlužnice.

© 2023 Weinhold Legal
Všechna práva vyhrazena

Informace uvedené v tomto bulletinu současně nelze chápat jako vyčerpávající popis relevantní problematiky a veškerých možných konsekvencí, a nemělo by na ně být plně spoléháno v jakýchkoliv rozhodovacích procesech ani by neměly být považovány za náhražku specifické právní rady, které by byla relevantní pro konkrétní okolnosti. Weinhold Legal, s.r.o. advokátní kancelář ani kterýkoliv právník uvedený jako autor těchto informací neodpovídají za jakoukoliv újmu, která by mohla vzniknout ze spoléhání se na zde uveřejněné informace. Dále si dovoluujeme poznamenat, že na některé záležitosti v tomto bulletinu uváděné mohou existovat různé právní názory z důvodu nejednoznačnosti příslušných ustanovení, a v budoucnu může převážít jiný než námi uváděný výklad.

Své připomínky laskavě zasílejte na e-mailovou adresu: Petr.Kostel@weinholdlegal.com, anebo kontaktujte osobu, s níž jste obvykle ve spojení. Odhlášení publikací na office@weinholdlegal.com.